

השבוע ירדה ממטוס בלוד צעירה שחורת-שיער. גילה אלמגור, מי שהיתה הכוכבת הבלונדית של "חולות לוחטים", חזרה מספור בן חודשים באירופה, שעיקרו — שהייה בת חודש בגרמניה, לפי הזמנת יצרני הסרט. כעמודים אלה מספרת גילה, הנראית בתמונה למעלה מטיילת עם ידיד ברחוב הראשי של ברלין, קורפירסטנדאם, על חוויותה העיקריות — פגישתה עם נוער גרמני, ובין השיטין, גם עם נוער עירבי.

גאת גילה אלמגור

ברלין המערבית, יצאתי לרחוב וראיתי שזו עיר נהדרת. אחרי פאריס ולונדון, ששתיהן גדושות בניינים אפורים וישנים, היה נעים לראות את צורת הבנייה המודרנית של ברלין, על בנייניה המפוארים החדשים, המבוקים. אחרי כמה ימים הרגשתי נפלא. התחסו אלי יפה, וכששמעו שאני ישראלית, קיבלו אותי נהדר.

אבל מדי פעם, כשהייתי שקועה בשיחה עם אדם מבוגר וחביב, תפסתי את עצמי שור אלתי ברוחי: "לעזאזל, איפה הוא היה בימי הנאציזם?" מעולם לא נכנסתי עמם בשיחה רצינית על העבר. הסתפקתי בדברי נועם שהיו משמיעים באוזני: "אני מתכוונת לבוא לישראל", או "שמעתי שזו ארץ נפלאה!" וכי, בכלל, עכשיו שם הסובבים הכי גדול לרצות לבוא לישראל.

המצב היה אחר כשנפגשתי עם בני-נוער. חיפשתי פגישות כאלה. נודמן לי לראות נערים ונערות בני גילי. מצאתי אותם בבאר השיין לבחור ישראלי, בשם שמעון עדן. הוא נקרא עדן וסאלון, ועל הקיר תלוי שלט: "כל אחד רצוי, בעיקר יהודים." באר זה הוא עתה המקום הפופולארי ביותר בברלין. יש שם אירה מיוחדת. מבקרים בו לא רק בני-נוער מסוג ה"האלב-שטארקה" (ה"חצי-חזקים", מעין דווקאים או ביטניקים גר-מניים), אלא גם שחקנים, אנשי הבהמה וסתם אנשי החברה הגבוהה בחליפות שחור-רות.

ביום זה של הילדות הבלונדיות והלבנות, משכתי תשומת-לב בגלל שערותי השחורות (אותן צבעתי חזרה לצבען המקורי עם הגיעי לברלין). היו פונים אלי באיטלקית או בספרדית. לא הייתי עונת. לבסוף היו

רמד שלטמים שהיו תלויים בבתי-הקפה בימי הנאציזם: "יהודים אינם רצויים."

בלונדית
ערב נסיעתה לגרמניה, צולמה תמונה זו של-גילה אלמגור, ליד תמונת שקספיר, באנגליה.

הייתי בברלין המערבית. ישבתי בבית קפה והעפתי מבט על שכני, כש נתקל מבטי במילה "ישראל", שהתנוססה ב"אותיות גדולות בעתון שאחד היושבים החזיק בידו. חשבתי שלא יהיה זה מנומס להציץ מעבר לכתפו, או לבקש את העתון. גם איני יודעת לקרוא טכסט גרמני (אף שאני מבינה דיבור גרמני וגם מדברת שפה זו מעט בעצמי).

כעבור חצי שעה פגשתי במכר יהודי, שהחזיק בידו את אותו העתון. הפעם ראיתי שמתחת לכותרת יש תמונה של גבר לא מוכר, ולידו השם "אייכמן". ניסיתי לפענח את הכתוב. הבנתי רק שאייכמן נתפס, וכי ישראל מעורבת בעניין. הדבר לא התקשר במוחי.

באותו ערב עברתי לברלין המזרחית באס-באן (הרכבת העליקרקעית, שהנהגתי לך רוא לה "הזיקית הצהובה", בגלל צבעה ומהירותה). הייתי בהכרת שני ישראלים. בתחנה יש מתקן המכריז על החדשות האחרונות העוברות לעיני הנוסעים באותיות נאון נעות. פתאום ראינו את השם "ישראל". הכותרת אמרה: "נציג ריגול של המערב, אייכמן, נתפס בתל-אביב." זה היה הכל. למחרת היום כבר הופיעו בטלביזיה המדינית מראות מתל-אביב. הראו המונים גר-גשים המתחככים ברחוב. הקריין אמר ש עם תפיסתו של אייכמן סוערות הרוחות בישראל. גם בימים שלאחר מכן דובר הרבה על פרשת אייכמן, במורח ובמערכ. אולם שמת לי לב כי מדברים כל הזמן כיצד נתפס, מה יעשו בו, וכי — אך שמשתללים מאוד לא להרחיב על הדיבור על מעשיו של אייכמן בעבר.

"מה את אומרת?" שאלו אותי הגרמנים שנפגשתי עמם, "איך תפסתם אותו?" לא ידעתי.

בשעת ראיין עמי, הפליטה עתונאית: "נו, עכשיו, אחרי שתפסתם את אייכמן, בטח לא יבואו אליכם עוד תירדים גרמניים!" "מדוע?" שאלתי, "הם יפחדו שיתפסו אותם?" "לא לזה התכוונתי", היא גמגמה, ומיהרה לעבור לנושא אחר.

★ ★ ★

איפה הם היו?

אפשר לברוח מן הבעיה הנאצית בגרמניה. הגרמנים סימפאטיים מאוד, נימוסיים מאוד. כשהם שומעים שאת יש ראלית, הם מעלים מיד חיוך רחב ומתחילים להתחנחן. אחדים אפילו מכריזים שהם יהיו דים-למחצה. לעתים קרובות מאד אמרו לי: "הסבאת שלי היתה יהודיה!" או "איך בין איין האלבר יודה?" (אני חצי יהודי).

בימים הראשונים היה לי קשה מאוד. כש רק יודתי בשדה-התעופה בפראנקפורט ר שמעתי שמסביבי כולם מדברים גרמנית ר כל האנשים לובשים מדים, תקפה אותי צמרמורת. אבל החלטתי להשתחרר מכל הדעות הקדומות ולהירגע.

בברלין קיבלו את פני המארחים שלי, ביניהם ישראלי. הוא אמר לי: "גילה, ברלין מאכזבת לטובה. זו עיר של אנשים סימפאטיים." אמרתי שאיני יכולה לתאר לי זאת. תשתחררי מזה, הוא אמר, "את תראי!" ובאמת, אחרי שהסתדרתי בחדר שהכינו לי ליד הקורפירסטנדאס (השאנד-אליזה של

במדינה

(המשך מעמוד 11)

שם בפעם הראשונה. אחר כך באתי עוד כמה פעמים. לא זוכרת כמה כסף הרוחתי שם. פעם שילמו לי ופעם לא. לפעמים הרוחתי מאה לירות. לפעמים פחות ממאה. באתי במגע רק עם מי שרציתי. עם מי שלא רציתי לא הייתי באה."

"עד שפעם אחת, כשהייתי שם עם תייר צרפתי, באה המשטרה ועצרה אותנו. וזה הכל." סיממה ג'אנט, כשהיא ניצבת בדוכן העדים בעמידה ילדותית, הסותרת את דבריה המפורשים.

עורך הדין קאזיס לא האריך את החקירה הנגדית. באותה הגימה השקטה בו העידה, ענתה ג'אנט לשאלות הפרקליט המועטות. "כן, שכחתי עם גברים גם כשעבדתי כמי ארחת בבאר, אצל קובה. כן, רק אני קיבלתי את הכסף."

השאלה האחרונה ששאל קאזיס בשקט היתה מברעת: "האם היה לך כבר משפט קודם בארץ על משהו?" ג'אנט חייכה: "כן, היה לי משפט על שוד מזויין, אבל הודיתי בוה." היא העיפה מבט של מנצחת בעור-ה"דין. "תודה רבה." אמר לה קאזיס. "על לא דבר." השיבה ג'אנט בחיוך.

דרכי-אדם

טרון נגד אייכמן

"סוחר מצוי, הסבור כי יש יותר מדי יהודים בעולם, מוכן לתרום מהונו למען קידום רעיון זה. על המעוניינים לפנות לאיברהים סאלח, מלון אסטוריה." זו היתה מודעה בעתוני ציילי, של דן טרון הישראלי, האיש שנשלח על-ידי מפקד המודיעין לפי פקודת ראש-המשלה ללכוד את הפושע הנאצי.

בעקבות המודעה התקשרו חוגים נאציים בבירת ציילי עם איברהים סאלח שלא היה אלא דן טרון, הומינו אותו לפגישה חשאית שבה הופיע גם מנהיגם רודולף טייכמן (אדולף אייכמן). טייכמן הציע לדן טרון להקים במדבר סיני מפעל לייצור גז מרעיל, בעזרתו אפשר להשמיד את מדינת ישראל.

"הרעיון הוא טוב. אני מוכן לדון אתך על הפרטים." ענה לו על כך דן טרון. "אני מציג שנפגש מחר אחר הצהריים, נצא לטיול קצר ונשוחח בדרך."

כאשר הגיעו למחרת לקרבת האגם, הניף דן את ידיו בתנועת מספריים אדירה. ידו הימנית של דן פגעה בערפו של הנהג וידו השמאלית פגעה בצחארו של רודולף. הוא דהר במהירות שגעונית אל הרוקח היהודי רבינוביץ. דן הסביר לרוקח את מצב העניינים. לפתע הבריך רעיון במוחו של רבינוביץ. הוא מיהר אל השוק וחזר עם תוף ילדים צייליני. "בתוך התוף תוכל להעביר את הפגרה לישראל — קרא הרוקח בשמחה. כעבור שעתים נמצא דן בשדה התעופה של כנטיאגו."

זה היה הסיפור. סיפורה המדומה של הפרשה הסודית ביותר בישראל. סיפור הטיפתו של אייכמן.

תאור דרמטי זה פורסם, למרבית הפליאה, ימים רבים לפני שהצנזורה התירה כל גילוי על הפרטים, "שלא ייודעו לעולם", כדברי המפקד, אולם בעוד שהושמעו הצהרות מפורצות כאלה כבר עסקו שני כתבים זרזים בתאור מרעיש ומסולף בחלקו. "ישבנו וחיברנו יחד את הדימיון שלנו עם האינפורמציה שהייתה כבר אז בידך, סיפר בעל הסקופ והמו"ל של החוברת דן טרון הישראלי והפושע הנאצי — זאב גלילי, עתונאי ביומון חרות.

גלילי, שעסק גם לפני פרשת אייכמן ב"הוצאת חוברות טרון ההמוניות, ניסה לחקות את סידרת הגורילה הצרפתית — רוזנים בהם שילב מתברם, ציין מודיעין לשעבר, מציאות ודימיון, השפיע על מאר-רעות פוליטיים בטרם התרחשו.

לאחר הודעתו של ראש המשלה בכנסת, בא אליו ידידו, הסטודנט אמנון כהן, הציע לו להקדיש את החוברת של טרון לאייכמן. בו במקום ישבו ותכננו את הסיפור.

גם כיום, לאחר שרוב פרטי הפרשה פורסמו בחו"ל ובארץ בנאמנות מלאה, נשמרה לבצל דן טרון וכות היותו הראשון שפירסם — בניגוד להוראות הצנזורה, ומעל דפי רומאן עזרי — חלק מן הסוד ההיסטורי. שאלה אחת נשארה סתומה, גם לאחר ה-פרסום: לאיזו דמות ציבורית או צבאית התכוון גלילי שעה שתיאר את טרון, איר המעשים?

צאת דשא תל-אביב

הופיע הספר

אויב במצולות

קומנדר ד. א. ריינר

פור הקרב הגדול ביותר בין משחתת בריטית לצוללת גרמנית במלחמת העולם השנייה

95 אגורות

המנוי — קיבלת חשבונך, נא פרע אותו בהקדם.

